

“EGİAD AKŞAM YEMEĞİ KONUŞMASI

Erol Bilecik- TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı

20 Nisan 2017, İzmir

EGİAD’ın Değerli Üyeleri,

İzmir’de olmaktan, özellikle de İzmir’in genç, dinamik, azimli, tutkulu, vizyoner ruhunu bire bir yansıtan genç iş insanlarımızla aynı çatı altında olmaktan büyük bir memnuniyet duyuyorum. Ve sizleri şahsım ve TÜSİAD YK adına sevgi, saygıyla selamlıyorum.

Bu sabah bir bayrak teslim törenindeydim. Her yıl, TÜSİAD’ın “Bu Gençlikte İş Var”, iş fikri yarışmasına en fazla başvuru yapan üniversitemize “Girişimcilik Bayrağı”nı veriyoruz. Bu yıl, İzmir Ekonomi Üniversitesi yarışmaya en fazla başvuruyu sağlayan kurum olarak üst üste üçüncü kez Girişimcilik Bayrağının sahibi oldu. Bu, İzmir Ekonomi Üniversitesi’nin olduğu kadar, İzmir’in genç girişimci adaylarının da başarısı. Fakat başarının asıl kaynağı hiç kuşkusuz İzmir’in tüm yaşam damarlarına işlemiş olan girişimcilik kültürüdür.

Bu durum siz İzmirli için bir sürpriz olmadığını biliyorum. Zira İzmir bir bayraklar şehridir. Bayraklı’sıyla, Alsancak’ıyla, Milli Mücadelemize kattığı kahramanlarıyla, marşıyla, Dario Moreno’suyla, boyozuyla, fuarlarıyla ve Türkiye’nin çağdaşlaşma yolculuğunun bayraktarlığını yapan tüm insanlarıyla özgürlüğün, ticaretin, hür teşebbüsün, kültürün, turizmin, aydınlanmanın bayrak şehirlerindedir İzmir.

Girişimcilik Bayrağı’nın üst üste üçüncü kez İzmir’e gitmesinin, iş dünyamıza, özellikle de EGİAD bünyesindeki dostlarımıza mesajı açıktır: “Potansiyelimizi değerlendirin, tutkumuzu üretkenliğe, hayallerimizi gerçeklere, fikirlerimizi işlere dönüştürmemize destek olun.” Hepimizin bu mesajı aldığına ve üzerine yoğunlaşacağımıza eminim.

Öğleden sonra, TÜSİAD’ın “Kurumiçi Girişimcilik Buluşmaları”nın üçüncüsünü EGİAD evsahipliğinde gerçekleştirdik. Dünyada ve Türkiye’de kurum içi girişimcilik konusundaki trendler nedir? Şirketlerimiz nasıl bir dönüşümün eşiğinde? Bu dönüşümün dinamikleri neler?” sorularına sektörün lideri katılımcıların deneyim ve vizyonları üzerinden cevaplar aradığımız toplantımızda gösterdikleri sıcak evsahipliğinden ötürü EGİAD’a da tekrar teşekkürlerimi sunuyorum.

Değerli Misafirler,

Biliyorsunuz, ülkemiz, Anayasada değişiklikler içeren kanun teklifinin halkoylamasını geride bıraktı. TÜSİAD olarak, açıklamamızı sonuçlar belli olmadan önce yaptık ve Türkiye’nin yapısal sorunlarına yönelik hızla reform ve çözüm çağrımızı kamuoyuyla paylaştık. Bunun sebebi, işaret ettiğimiz konuların referandumun

sonucundan bağımsız olarak 16 Nisan öncesinde olduğu gibi 16 Nisan sonrasında da Türkiye için hayati öneme sahip olmasıydı.

Halkoylaması sonuçlarına yönelik tartışmaları hepimiz yakından izledik. Seçim güvenliği, işleyen bir demokrasinin olmazsa olmaz koşuludur. Türkiye'nin bu alanda son dönemlerde sahip olduğu olumlu karnenin değişmemesi önceliğimiz olmalıdır. Bu derecede önemli bir ilkenin, tarihimizin en önemli seçimlerinden birinde hasar alması üzücü. Türkiye'de daha pek çok seçim yapılacak. Toplumun bir kesiminin zihninde soru işaretleri doğurmak hiç iyi olmamıştır.

Tarihsel önemde küresel değişimlerin yaşandığı bir dönemden geçerken, daha güçlü ve daha mutlu bir Türkiye için toplumsal dayanışma içerisinde olmanın ve vakit kaybetmeden geleceğe bakmanın zamanı olduğuna inanıyoruz. Türkiye'nin yapısal sorunlarını çözmek, ulusal menfaatlerimiz doğrultusunda küresel ölçekte rekabetçi Türkiye'ye giden yolun anahtarıdır. Şimdi Türkiye için toplumsal özgürlük, çoğulculuk ve dayanışma içinde ilerleme zamanıdır. Ülkemizin önünde, devletimizin, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin ve hükümetimizin odaklanmasını önerdiğimiz ve kararlılıkla destek olacağımız somut bir reform gündemi bulunmaktadır. Biz önerilerimizi üç başlık altında özetliyoruz. Demokrasi, Ekonomi ve Avrupa Birliği ile ilişkiler.

Değerli Misafirler,

Mevcut kutuplaşma ortamı yerini, siyasi partilerin ve toplumun her kesiminin, demokratikleşme, sosyal kalkınma ve rekabetçiliğimizin artırılması üzerine özgürce tartışabileceği bir zemine bırakmalıdır. Referandum sürecince benimsenen siyasi üslup ve tutum sürdürülebilir nitelikte değil ve acilen ihtiyaç duyduğumuz yapısal reformların hayata geçirilmesinde engel teşkil etme potansiyeline sahiptir.

Değerli Misafirler,

Demokrasi, ekonomi ve AB başlıkları ile ilgili değerlendirmelere girmeden önce bir tespitimi sizle paylaşmayı bir görev addediyorum: biraz sonra sizlerle paylaşacağım reform alanlarının hemen hepsi, belki daha veciz cümlelerle resmi belgelerde yer alıyor... 10.Kalkınma Planı, hükümet programları, orta vadeli planlar, dönüşüm programları ve adlarını unutmuş olduğum başkaca belgeler... Ancak son 4 yıl içinde, bir seçimden diğer seçime koşmaktan, seçim beyannameleri ile hükümet programları arasında koşturmaktan yorulduğumuzu ifade etmem gerekiyor. Üstelik aynı maddeleri tekrar tekrar dile getirmekten ötürü, “yapısal reform” kelimesinin içi boşaltmak üzereyiz...

Henüz, genel seçim havasında ve gerginliğinde geçen bir referandum dönemini geride bırakmışken, 2019 yerel seçimleri ve genel seçimlerinden bahisler gündemi ele geçirmeye başladı. Açık ifade edeyim: Türkiye'nin biraz sonra sizle paylaşacağım yapısal reform ihtiyaçlarının beklemeye tahammülü yok... Önümüzde hemen yola koyulursak 18 aylık bir reform aralığı bulunmakta. Eğer bu dönemi de 2019 seçim spekülasyonları ile geçirirsek Türkiye ekonomisi kalkınma yarışında çok kan kaybeder ve toparlanması güç olur... Belki de önümüzde bekleyen uzun yapısal reform listesini bu anlayışla bir "öncelikli eylem programı" olarak indirgemek ve süratle uygulamaya koymak gerekecektir. İhtiyacımız olan reformları tespit etmek değil REFORM ATMOSFERİNİ yakalamaktır. Bu konuda TÜSİAD olarak, her zaman olduğu gibi, her türlü desteğe hazır olduğumuzu belirtmek isterim.

Sayın Misafirler,

Bir temel ilkeyi vurgulamak istiyorum öncelikle: Hukuk, demokrasi ve özgürlükler toplumu olmak milli menfaatlerimiz açısından elzemdir. Türkiye'nin ihtiyacı, hesapverebilirlik ve liyakat ilkeleri temelinde oluşturulacak açık, saydam idare ve demokratik toplum düzenidir.

Bu hedef için de acilen alınması gereken tedbirlere ilişkin görüşümüzü, önerilerimizi halkoylaması akşamı sonuçlar açıklanmadan duyurduk. Bu tedbirlerin başında 15 Temmuz darbe teşebbüsünün zorunlu kıldığı olağanüstü hali geride bırakarak, olağan hukuk devleti ortamına mümkün olan en kısa sürede dönülmesi geliyor.

Açık toplum olamazsak, hesap verebilir bir kamu yönetimi teşkil edemezsek, özgürlükleri güvence altına alamazsak bu rekabet yarışında hak ettiğimiz yeri alamayız. Kamu yönetiminde liyakat kriterleri tavizsiz uygulanmalı; kamu yönetiminde hesap verebilirlik muhakkak sağlanmalıdır.

Yargı erkinin bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda toplumun tüm kesimlerini kapsayacak düzenleme ve uygulamalar devreye alınmalıdır. Yargının bağımsızlığından şüphe duyulması, onun tarafsızlığı ihtimalini daha ilk adımda ortadan kaldırır. Yargı bağımsızlığı tartışılacak, göz ardı edilebilecek bir konu değildir.

Hükümetin kurulması aşamasının parlamentodan ayrılması ve güvenoyu mekanizmasının kaldırılması ile birlikte mevcut seçim barajının istikrar adına korunmasının bir amacı kalmamıştır. Parlamentomuz, azami temsilin sağlanacağı bir seçim sistemi ile oluşmalıdır.

İnsan hakları özellikle uygulamada güçlendirilmelidir. Başta adil yargılanma hakkı ve ifade özgürlüğü olmak üzere pek çok hak ve özgürlüğün genişletilmesine ihtiyaç duyuyoruz. İletişim ve bilgiye erişim hakkının güvence altına alınması, özgür medya ve internet ortamının güçlendirilmesi ve Avrupa İnsan Hakları

Sözleşmesi standartları ile uyumlu hale getirilmesi gerekiyor. OHAL şartlarının hak ve özgürlüklerdeki aşınmanın nedenleri arasında olduğunu, OHAL uygulamasının bu nedenle de gözden geçirilmesi gerektiğini bir kez daha belirtmek isterim.

Değerli Misafirler,

Türkiye, dünya ekonomisinin içinden geçmekte olduğu belirsizlik döneminde ciddi risklerle karşı karşıya olmakla birlikte güçlü kamu maliyesi, dinamik demografisi ve genç insan kaynağıyla büyük fırsatlara da sahiptir. Ekonomik büyümeye geri dönüş, talep yönlü politikalar yerine verimlilik artışını destekleyen reformlar yoluyla mümkündür. Kısa vadede makro iktisadi istikrarın sağlanması için enflasyonun %5'lik hedefin altına hızla ve kalıcı olarak indirilmesi için alınacak önlemleri TÜSİAD olarak kararlılıkla destekliyoruz. Bu çerçevede ulusal ve uluslararası ekonomik ortamımıza güven ve güç kaynağı teşkil edecek yapısal reformların hayata geçirilmesi kritik önem taşımaktadır. Bu çerçevede:

- **Piyasaları denetleyici ve düzenleyici kurum ve kuruluşların bağımsızlığının korunması, siyasi etkilerden uzak, akılcı düzenlemelerin hayata geçirilmesi serbest piyasa ekonomisinin etkin işleyişi için en önemli koşullardan biridir.** Atamalarda liyakat kriterlerinin tavizsiz uygulanması ve bağımsızlığına gölge düşürecek açıklamalardan kaçınılması şarttır! Dolayısıyla bu kurumlara duyulan güveni ve dolayısıyla yapılan denetleme ve düzenlemelerin etkisini artıracaktır.
- **Rekabet koşullarının adil bir şekilde sağlanması için kayıtdışı ekonomi ile mücadele ve vergi politikalarında saydamlık ve etkinliğin tesisi gereklidir.** Burada vergi otoritesinin, gönüllü uyumu artıracak mekanizmaları oluşturması, vergi politikalarının sadeleştirilmesi ve öngörülebilirliğinin sağlanması ve vergi denetiminde eşitlik ilkelerinin ve mükellef haklarının gözetilmesi öncelikli beklentilerimizdendir.
- **Sermaye piyasalarının gelişimi ve alternatif finansman araçları yoluyla reel sektöre kaynak yaratılması ihtiyacı mevcuttur.** Ülkemizde finansman denildiğinde ekseriyetle akla bankacılık sektörü gelmektedir. Geçtiğimiz 10 yılda bankacılık sektörü ciddi bir gelişim göstermiş, gerek özel sektör gerekse hane halkı için önemli bir finansman kaynağı sağlamıştır. Ancak bu gelişim sınırlarına yaklaşmaktadır. Dünyanın pek çok gelişmiş ülkesinde alternatif finansman araçları özellikle sermaye piyasasının gelişmesi ekonomik büyüme üzerinde önemli etkiler yapmıştır. Türkiye’de oldukça geride kaldığımız bu piyasanın gelişimi için gerekli düzenlemeler yapılmalı ve tedbirler acilen alınmalıdır.
- **Finansal kapsayıcılığın yaygınlaştırılması amacıyla finansal okur yazarlık ve dijitalleşmeye destek sağlanması gereklidir.** 2000’li yılların başından beri bankacılık başta olmak üzere finansal

hizmetlerde ve dijital alanda yaşanan gelişmeler daha fazla bireyin finansal sisteme dahil olmasını sağlamış olsa da uluslararası karşılaştırmalarda Türkiye oldukça geri planda kalmaktadır. Tasarruf-yatırım açığı veren ülkemizde tasarrufların yastık altında kalarak finansal sisteme yeterince aktarılamaması, makroekonomik dengeleri de olumsuz yönde etkilemektedir. Finansal okur yazarlığın artırılması bu yönde atılması gereken önemli bir adım olmakla beraber, son dönemde öne çıkan dijitalleşmenin getirdiği kullanım kolaylıklarını da bir avantaja dönüştürerek finansal kapsayıcılığın artırılabilceğine inanıyoruz.

- **KOBİ'lerin verimlilik ve finansmana erişimde dijital çağın gereklerine uygun açılımlarına destekler verilmesi gerekmektedir.** Türkiye'deki büyük girişimlerin işgücü verimliliği ile yeni AB üyesi olmuş ülkelerin (AB10) işgücü verimliliği ortalaması arasındaki fark oldukça küçüktür. Fakat en küçük işletme grubunun işgücü verimliliği AB10 ülkelerindeki aynı grubun verimliliğinin yarısından daha düşüktür.

Bu nedenle Türkiye'deki işletmelerin yaklaşık %99'unu oluşturan KOBİ'ler, sanayide dijital dönüşüm çalışmalarının ayrılmaz ve titizlikle ele alınması gereken bir boyutu olmalıdır. KOBİ'lerin dijital dönüşüme ayak uydurabilmesi ve verimliliklerini artırabilmesi için yıllardır süregelen üretim ve iş yapma yöntemlerinde de dönüşüme gidilmelidir.

- **Sanayi stratejisinin, 21. yüzyılda ülkelerin gücünü belirleyecek olan Sanayi 4.0 Devrimi ve dijital teknolojik dönüşümle uyum arz eden somut hedeflerle güncellenmesi de yine çok önem verdiğimiz bir önceliktir.**

Bugüne kadar lojistik avantajı ve esnek ve düşük maliyetli üretim yapabilmesi sayesinde küresel değer zincirinde rekabetçi olarak konumlanmış ülkemizin hızlı dijitalleşme sürecinde bu konumunu koruması ve rekabetçiliğini artırması artık mümkün değildir.! Bu nedenle sanayide dijital dönüşümün hayata geçirilmesi kritik önem taşımaktadır. Türkiye'nin mevcut durumda dijitalleşme konusunda karşılaştığı yapısal engeller;

- İhracat amacıyla yapılan ithalatın oranının yapısal olarak yıllardır yükselmesi;
- Türkiye'nin ihracatında orta-yüksek teknoloji kullanılan ürünlerin payının yaklaşık %33 düzeyinde kalması;
- Yetkinlikleri sınırlı işgücü ve ekosistemlerin bulunması ve işgücünün sanayiden hizmet sektörüne kayması

olarak sıralanabilir. Sanayi Stratejisi'nin dijital teknolojik dönüşümü sağlama vizyonuyla, tüm unsurları dikkate alarak ve bütüncül faydanın sağlanmasını mümkün kılacak somut hedefleri içerecek şekilde revize edilmesi ve etkili uygulamasının izlenmesi kritik önemdedir.

- **Gıda enflasyonuna da neden olan artan üretim maliyeti, arz açığı, ürün zincirlerindeki aksaklıklar gibi yapısal sorunların çözülmesi gerekmektedir.**

Tarımsal girdi kullanımında ithalata bağıllık, döviz kuru yükselmelerine bağılı olarak maliyetlerin artması ve konjonktürel dalgalanmalar üretim maliyetlerini artırıyor. Düşük verimlilik, yetersiz ve kalitesiz sulama, iklim değişikliğinin etkileri ve hastalıklar arz açığına neden oluyor.

Sektörün rekabet gücünün artırılması hedefiyle belirlenmiş bir gıda sanayi stratejisinin oluşturulması gerekiyor. Düzenleyici kurulların piyasaya müdahale mekanizmalarındaki aksaklıkların giderilmesi, kooperatiflerin işleyişinin iyileştirilmesi, vadeli opsiyon borsalarının etkin olarak çalışması ve lisanslı depoculuk uygulamalarının geliştirilmesi önceliğini koruyan konular arasındadır.

- **Sürdürülebilir turizmin tesisi yönünde bütüncül bir eylem planının hazırlanıp devreye alınması elzemdir.** Ülkemiz ekonomi politikası içinde kritik pay sahibi olan turizm sektörü sizlerin de iyi izlediğiniz gibi son üç yıl içinde bir daralma eğilimine girmiştir. Gerek turist sayısında gerekse turizm gelirlerindeki düşüş sonucunda sektör ciddi bir kriz ile karşı karşıya gelmiştir.

Turizm sektörü başta gıda, ulaştırma, enerji, tekstil ve inşaat olmak üzere 54 alt sektörü doğrudan etkilemektedir. Çarpan etkisi dikkate alındığında turizm sektöründe öngörülen kayıpların genel ekonomik durumu iki katı kadar etkileyeceği öngörülmektedir.

Bu itibarla, sürdürülebilir turizmin tesisi yönünde bütüncül bir Strateji ve Eylem Planının uygulamaya konması kritik önemdedir.

- **Enerji sektöründe serbest, sürdürülebilir ve öngörülebilir piyasa hedefli reformların hayata geçirilmesi gerekmektedir.** 2001 yılından bu yana elektrik ve doğal gaz piyasalarının serbestleşmesine yönelik adımlar atmış, özellikle elektrik piyasasında özelleştirme ve serbestleşme yönünde aşama kaydedilmiştir.

Son 10-15 yıllık dönemde elektrik sektörüne sadece üretimde 70 milyar \$ yatırım gerçekleştirilmiş, kurulu güç son 15 yılda yaklaşık iki buçuk kat artış göstermiş, bu artışın %80'inden fazlası özel sektör tarafından gerçekleştirilmiştir.

Bununla birlikte, arzu edilen tam rekabetçi ve serbest bir elektrik piyasası ile uyumlu olmayan bir dizi unsurda iyileştirme ihtiyacı da bulunmaktadır.

- **Türkiye'nin doğa hazinesini koruyacak ve düşük karbon ekonomisine geçişi destekleyecek düzenleme ve destek politikalarının uygulanması önemlidir.** Bugüne kadar uygulanan politikalar ve iş modelleri doğrusal bir üretim ve tüketim akışını öngörüyor. Oysa doğal kaynaklarımız oldukça sınırlı. Tarımda, sanayide, hizmetlerde kaynak verimliliğini sağlayacak dönüşümü mümkün kılmalıyız. Kaynak verimliliği üzerine tesis edilen döngüsel ekonomi anlayışını vakitlice planlarımıza, uygulama pratiklerimize yerleştirmeliyiz.
- **Kamu ihaleleri mevzuatının AB standartlarında rekabetçi, saydam ve verimli olacak şekilde yasalaşması yine önemli gördüğümüz bir reform alanıdır. Başta dijital yetkinlikler olmak üzere "yetişkin becerileri"nin geliştirilmesine yönelik eylem planının devreye alınması gerekmektedir.** Yetişkinlerimizin sayısal, sözel, dijital becerileri maalesef düşük düzeyde. Üst düzey becerilerdeki yetişkin oranımız ise çok düşük. Konunun hem eğitim sistemi hem de yaşam boyu öğrenme ve işyeri ortamı ile bağlantısı var. İşyerinde becerilere ciddi yatırım yapan özel sektör örnekleri var. Ülkemizde bu alanda iyi örneklerin sayısını artırmak, büyük şirketlerden KOBİ'lere kadar bu anlayışı yaygınlaştırmak için kamu politikalarının da destekleyici rolü faydalı olacaktır.
- **Analitik, özgür ve yaratıcı düşünme, STEM ve İngilizce yetkinliği başta olmak üzere bilgi çağının gerektirdiği becerileri önceliklendiren kapsamlı bir eğitim reformunun hayata geçirilmesi kritik önemdedir.** Okul öncesinden mesleki eğitime, genel liselerden üniversitelere kadar eğitim sisteminde yenilikçilik, yaratıcılık, eleştirel düşünme, problem çözme, disiplinler arası düşünme, yabancı dil (özellikle İngilizce), dijital okuryazarlık becerilerinin gençlere kazandırılması kritik önem taşıyor. Bu anlamda biz TÜSİAD olarak 2014'ten bu yana STEM eğitiminin ve STEM işgücünün önemine dair özel sektör, kamu, eğitim camiasındaki farkındalığı yükseltmek için çalışmalar yapıyoruz.
- **Genç işsizliği ile mücadele için eğitim ile işgücü piyasası arasındaki bağı güçlendirilmesi ve vasıf uyumunun gözetilmesi çok önemlidir.** Mesleki eğitim-işgücü piyasası bağlantısı etkili şekilde kurulmalıdır. Okullar ve işletmeler arasında birebir eşleşme sağlanması teşvik edilerek istihdam ile eğitim arasında daha mikro düzeyde bir ilişki kurulabilecektir. İşyerlerinde eğitici eğitimleri ve öğrenci eğitimlerinin sağlanması, her işyerinin eşleştirildiği okulun öğrencilerine staj imkânı sağlaması teşvik edilmelidir.
- **İstihdam üzerindeki vergi ve prim yükünün OECD ülkeleri ortalamasına çekilmesi, güvenceli esnek çalışma biçimlerinin geliştirilmesi gerekmektedir.** Asgari ücret seviyesinin arttığı bir

ortamda, ücret üzerindeki vergi ve prim yükümlülüklerinin hafifletilmesi -her ne kadar son yıllarda 5 puan indirim gibi olumlu adımlar atılmış olsa da- halen çok önemli bir ihtiyaçtır. Türkiye’de ücretler üzerindeki yükün OECD ortalamasına çekilmesi yönündeki çalışmalar sürmelidir. Bu politika, kayıtlı ekonomiye girişi de özendirilecektir.

Güvenceli esneklik çoğu ülkede istihdamı teşvik eden ve işsizliği önleyen bir araç olarak görülmekte, ayrıca çalışanların çalışma hayatı-özel yaşam dengesini kurmaları açısından esnek çalışmanın yarattığı olumlu etkiler üzerinde durulmaktadır. Bu bağlamda, İş Kanunumuzda esneklikle ilgili bazı sınırlamaların gözden geçirilmesinde yarar olacaktır.

- **Toplumsal cinsiyet eşitliğinin eğitim, çalışma ortamı ve yönetime katılım başta olmak üzere hayatın her alanında sağlanmasına yönelik kararlı adımlar atılması büyük önem taşımaktadır.** Düşük beceri düzeyine sahip ve ne eğitimde ne de çalışma hayatında olan genç nüfusumuz, özellikle genç kadın nüfusumuz, gerekli adımları hızla atmazsak bizi bekleyen en büyük tehditlerden biri olarak karşımıza çıkıyor.

Kapsayıcı ve sürdürülebilir büyüme hedeflerimiz bakımından, toplumun yarısını oluşturan kadınların başta eğitim ve ekonomik hayata katılım olmak üzere toplumun her alanında eşit fırsatlara ve katılım düzeyine sahip olması, ülkemizin önceliklerinden biri olmalıdır.

Eğitim kadınlar için çalışma hayatına giden yolun anahtarı niteliğindedir. Kadınların eğitim seviyesi yükseldikçe, işgücüne katılma ve istihdam oranları artmaktadır. Ancak Türkiye’de kadınların eğitime erişimi konusu halen önemli sorun alanlarından biridir. Eğitimde kadın-erkek eşitliğini gerçekleştirme konusunda özellikle son yıllarda, tüm boyutlarda önemli ilerlemeler olmakla birlikte kız çocuklarının eğitime katılımındaki coğrafi, sınıfsal, kültürel engellerin aşılması her zaman güçlü bir çabayı sürdürmeyi gerektiriyor.

Kadınların özellikle çocuk sahibi olduktan sonra çalışma yaşamından uzaklaşmak durumunda kaldıklarını dikkate alarak, ev ve iş yaşamını uyumlaştırma politikaları ve bu kapsamda kreşlerin yaygınlaştırılması önem taşımaktadır.

Değerli Konuklar,

Ekonomi alanındaki yapısal reform önerilerimizden sonra, son olarak Avrupa Birliği ile ilişkiler konusunda da görüşlerimizi paylaşmak istiyorum.

- AB üyelik süreci Türkiye açısından temel önceliktir ve TÜSİAD’ın da temel gündem maddesidir.

- Bunun ötesinde üyelik sürecinin sosyal, ekonomik ve siyasal alanlarda sağladığı reformlar ve standartlarımızın yükselişine katkısı kimsenin inkar edemeyeceği bir gerçektir.
- Türkiye, AB sürecinde ilerledikçe, dünyanın yükselmekte olan ülkeleri açısından ekonomik cazibe ve demokratik referans kaynağı olmuştur. Diğer taraftan, Dünyanın tüm bölgeleriyle güçlü ilişki kuran bir Türkiye'nin Avrupa'da çok güçlü bir etkisi olmaktadır.

Türkiye, inanıyoruz ki, bir değerler kümesini ifade eden Avrupa olgusunun vazgeçilmez bir unsurudur, parçasıdır. AB fasıllarını müzakere etmek başka bir konu, evrensel değerler niteliği kazanmış ve tam üyesi olduğumuz Avrupa Konseyi normlarının iç politika malzemesi olarak kullanılması başka bir konudur. Bu değerler sadece Türkiye için, bölgemiz için değil sağlıklı ve güvenli bir küreselleşmenin de vazgeçilmez unsurlarıdır. Birkaç yıldır giderek artan ve özellikle son referandum sürecinde etkisini iyice yoğunlaşan Batı ve AB karşıtı söylem bizim açımızdan son derece üzüntü vericidir. Sadece üyelik gereği olarak değil, ülkemiz insanının hak ve özgürlüklerini güvence altına almak için yapılmış siyasal reformları geriye götürmek ülkede kutuplaşmayı daha da artırmaktan başka kimseye yarar sağlamaz. Bu bağlamda özellikle idam cezasıyla ilgili söylemler kaygı vericidir. Türkiye'nin kendi hür iradesiyle uyum sağladığı Kopenhag Siyasi Kriterlerinden geriye düşmesi, Türkiye'yi sadece AB üyeliği çerçevesinde değil, kurucu üyesi olduğumuz Avrupa Konseyi'nde de zayıflatacaktır.

- Diğer yandan, hem Türkiye'den hem de AB tarafından kaynaklanan nedenlerle üyelik sürecinin aksaması ve geleceğe yönelik her iki tarafta oluşan belirsizlikler, bu süreci ötelemenin ya da rafa kaldırmanın mazereti olamaz.
- Türkiye'nin AB ile ilişkilerinin başta demokratik reform ve serbest dolaşım ile ilgili dört temel özgürlük temelinde sürmesi gerekir, bunun da en sağlıklı yolu üyelik perspektifinin korunmasıdır.

Gümrük Birliğinin güncellenmesi ve vize serbestisi gibi konular bu perspektifi kolaylaştırıcı araçlardır. Bu alanlarda ilerlemenin sağlanması, Kıbrıs sorununun kalıcı çözümü için çaba gösterilmesi konularında Avrupalı karar alıcılar, iş dünyasındaki muhataplarımız ve kanaat önderleriyle temaslarımız çerçevesinde çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Bunun ötesinde AB'nin yaşadığı çoklu krizler sonrasında mimari yapısındaki değişimi de yakından izliyoruz. Yakın zamanda tartışmaya açılan "Avrupa'nın geleceği" stratejisi, merkezinde federal bir çekirdek Euro bölgesinin yer aldığı geniş bir konfederal AB'den oluşan, çok çemberli bir yapıya yönelmektedir. AB'nin özellikle parasal birliğiyle siyasal ve mali bütünleşmesi arasındaki açığı nedeniyle oluşan sorunun çözümü büyük önem taşıyor. Bu süreçte nasıl bir sonuç çıkacağı henüz kesin olmamakla birlikte farklılaştırılmış bütünleşme modeli adı verilen daha esnek ve kimi ülkelerin daha derinlikli kimilerininse daha sınırlı

bütünleşmeye girdikleri bir model, Türkiye açısından tam üyelikten beklenen az önce söz ettiğim demokratik, sosyal ve ekonomik kazanımları aşındırmadığı takdirde bizim açımızdan da avantaj sağlayabilir. Ancak bu sürecin bizi reform yolundan başışık ve üyelik dışı bir model şekilde yorumlanamaması gerektiğinin altını çizmemiz gerek. Brexit ile ilgili tartışmalara da aynı temkinli perspektiften bakmalıyız.

İnanıyoruz ki demokrasi, ekonomi ve AB süreci başta olmak üzere reform gündeminde kararlı adımlar atmak, küresel ölçekte rekabetçi ve müreffeh bir ülke olarak yıldızımızı parlatacaktır.

Değerli Konuklar,

Sözlerime son verirken, Cumhuriyetimizin temel ilkelerine ve değerlerine her zaman daha çok sahip çıkağız! 21. Yüzyılın koşullarına uygun, daha yaratıcı ve ilerici bir demokrasi ve çağdaş Türkiye isteğimizin devam edeceğini bir kez daha vurgulamak isterim. Bu güzel gece için başta EGİAD'a ve değerli Başkana, siz sevgili İzmirli dostlarımıza sonsuz teşekkürlerimi sunmak istiyorum.